

Samen aan de slag met moeilijk begripbaar gedrag

Eigenaars: Annick dheedens, Ellen Beeckmans, Ilse Leenaerts, Jurgen Viaene, Riet Berben

Doelen

Uit het [rapport leerkrachtenbevraging](#) kwam duidelijk naar voren dat leraren nood hebben aan ondersteuning in het omgaan met moeilijk begripbaar gedrag. Het moeilijk begripbaar gedrag van een leerling(en)/klas belemmert het lesgeven, is een niet te verwaarlozen factor in leervertraging en weegt door op het welbevinden en arbeidsvreugde van de leerlingen en leerkrachten.

Ons doel was meteen heel duidelijk. We wilden een grote groep van leerkrachten bereiken en door covid sprak het voor zich dat dit online zou doorgaan. Het samenbrengen van een grote groep leerkrachten om in verbinding met elkaar te leren is ook het doel van leerondersteuning.

Leren hebben we geconcretiseerd als het verwerven of vastzetten van inzichten, het vertalen naar eigen klasvloer, reflecteren op eigen handelen, het aanbieden van didactische handvatten, uitwisselen van diverse aanpakken.

We hebben bewust sessies ontwikkeld die streven naar een duurzaam effect waardoor de deelnemende leerkrachten opnieuw geloven in eigen kunnen, zich gesteund en gehoord voelen in een veilige omgeving. Het gegeven Vlaanderen breed zorgde voor een mix van deelnemers en schoolculturen en maakte zo de intervisiemomenten boeiend en leerrijk. Leerkrachten zijn met succes aan de slag gegaan in de eigen praktijk en het geeft zichtbaar goesting.

Het team zorg en kansen richt zich op basis- en secundair niveau. Door onze krachten en inzichten te bundelen hebben we kwaliteitsvol materiaal ontwikkeld, afgestemd in de SLOTS, dat erg wordt gewaardeerd bij de

deelnemers. We stelden vast dat naarmate het schooljaar vordert, de SWAY steeds meer gevraagd wordt op PSD en personeelsvergaderingen als start van een traject.

Omschrijving

We hebben op basis van de noden en behoeften gekozen voor een aanbod dat we na iedere sessie evalueerden en bijstuurden. Uit het aanbod volgden vraag gestuurde trajecten op maat van scholen.

Aanbod:

Kick-off: *Hel(p)ende handen bij moeilijk begrijpbaar gedrag (2 sessies).*

Tijdens de kick-off verkennen we vragen verzuchtingen, gaan we op zoek naar wat er op dat moment voor de leerkracht ertoe doet. We proeven en ervaren een aantal kaders, tips en tricks om (morgen)met de leerlingen op de klasvloer constructief aan de slag te gaan.

Iedere sessie bestaat uit input en aansluitend samen leren in break-outrooms. In de break-outrooms nemen de deelnemers afstand van eigen werking, reflecteren ze op eigen handelen en formuleren ze tips en tools waar ze mee aan de slag gaan. De input van de 2de sessie is een vervolg van de 1ste en tijdens de break-outrooms van de 2de sessie gaan we verder met concrete leerervaringen.

Supervisie: *casus moeilijk begrijpbaar gedrag (2 sessies, 3 reeksen zowel voor basis als secundair)*

We hoorden tijdens de kick-off maar ook in de scholen of via schoolbegeleiders de nood aan casuïstiek gerichte ondersteuning. Dit vonden we een uitgelezen kans om via een supervisie methodiek, schooloverstijgende sessies voor leerkrachten aan te bieden. Op deze manier reflecteren collega's rond moeilijke situaties in de klas waar ze mee vastzitten en gaan we samen op zoek naar concrete handvaten die werken op de klasvloer.

Ook hier bestaat iedere supervisie uit 2 sessies om de deelnemende leerkrachten de kans te geven om hun leerervaringen uit te wisselen en om elkaar niet onmiddellijk uit het oog te verliezen. Even vasthouden om dan los te laten... Sommige groepen beslissen dan ook samen om nog enkele sessie extra af te spreken en zo samen als lerend netwerk verder te gaan.

Tijdens de supervisie wordt de inhoud bepaald door de deelnemers. We vertrekken vanuit een hindernis of moeilijke situatie in de klaspraktijk. Via het diamantmodel begeleiden we het individueel leren van iedere deelnemende leerkracht. We houden het aantal deelnemers op een maximum van 7 om iedereen voldoende kans te geven op een optimaal groeiproces in een warme en veilige omgeving.

We hebben met de collega's leerondersteuners CUR samen gewerkt aan de Kick-off motivatie. Voor een vervolg traject willen we een aanbod supervisie doen: motiveren kan je leren!

Lerend Netwerk

Regionaal komen verschillende leraren met een soortgelijke vraag (rond moeilijk begrijpbaar gedrag, voortkomend uit de kick-off gedrag) samen in een netwerk onder begeleiding van een pedagogisch begeleider leersteun.

Tijdens deze bijeenkomsten wordt de inhoud bepaald door de deelnemers. We spelen in op de leervragen van de deelnemers die voortkwamen uit de kick-off. We zoeken samen hoe we in verbinding kunnen blijven met leerlingen in deze moeilijke omstandigheden en naar handvaten om met moeilijk begrijpbaar gedrag om te gaan.

Vraaggestuurd:

We nemen de nodige tijd om de leervraag van de school/leerkrachten in kaart te brengen en om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen.

De leerkrachten zijn onze focus en we nemen voldoende tijd voor de afstemming met hen. Dit gebeurt door gesprekken, live of online, door observaties, feedbackgesprekken en vooral door bereikbaar te zijn wanneer het voor hen nodig is. De leerkrachten formuleren mee de doelen en bepalen mee de vorm van het traject. Dit laatste is voor ons een voorwaarde om in een school aan de slag te gaan.

Begeleidingstrajecten vanuit de Kick-off en supervisie

Vanuit de Kick-off zijn er meerdere begeleidingstrajecten aangevraagd. Deelnemende leerkrachten zagen de inhoud van de Sway als ideaal startpunt van een traject om alle leerkrachten van hun specifieke school door dezelfde bril naar gedrag te laten kijken. Voor het vervolg wordt vaak teruggegrepen naar casuïstiek en vormen van interviews om het samen leren te stimuleren.

De supervisie sessies lijden niet zelden tot opvolging via mail en tot een leergroep die nog steeds samenkomen rond een thema dat ze zelf kiezen onder begeleiding van de leerondersteuner.

Begeleidingstraject klasmanagement

Deze trajecten gaan afhankelijk van de leervraag op niveau klassenraad of op individueel niveau.

Leerondersteuning gaat over duurzame effecten tot op de klasvloer. Als we duurzaam onder andere vertalen door implementatie in de dagdagelijkse schoolstructuur, moeten we investeren op beleidsniveau. De individuele leraar wordt de klassenraad of de vakgroep, de individuele leerling als deel van een (klas)groep. Leerondersteuning gaat aan de slag in verbindende samenwerking met schoolbegeleiders, nascholing, ON, CLB, Arktos, Ligand...

We stellen vast dat omgaan met moeilijk gedrag verder gaat dan het gedrag van individuele leerling of enkele leerlingen. Het gaat om sterk klasmanagement. Klasmanagement omvat alle maatregelen die leerkrachten inzetten om een optimaal leer-leef klimaat te creëren. Sterk klasmanagement gaat over het afstemmen van de noden en behoeften van de klas/leerlingen, over gemeenschappelijke taal voor het leef-leerproces van de klas/leerling(en). De klassenraad is het middel bij uitstek om leerkrachten samen te laten denken.

We verliezen de individuele leerkracht niet uit het oog. Scholen kiezen vaak bij een begeleidingstraject ook voor de mogelijkheid voor het coachen van individuele leerkrachten. Bij de individuele coaching formuleert de leerkracht zijn/haar leervraag. Hier wordt (vaak) indien nodig de verbinding gemaakt met de collega leerondersteuner Cur.

Begeleidingstraject klassenraden

Omgaan met moeilijk begrijpbaar gedrag vraagt om een netwerk van leerkrachten. Het gaat niet langer over die ene leerkracht of dat één vak...het gaat over het gezamenlijk stellen van doelen, van afspraken, opvolging en bijsturing vanuit een gelijkgerichte opdracht en engagement: zorgzaam lesgeven aan alle leerlingen. De klassenraad als netwerk, als antwoord op de vele leervragen van leervertraging. Hier zetten we in op het handelingsgericht kader.

Enkele voorbeelden van leervragen:

- Hoe komen we op school tot een gezamenlijke interpretatie van moeilijk gedrag?
- Hoe komen we samen tot een gedeelde visie omtrent aanpak van moeilijk gedrag ?
- Hoe kunnen we op onze school omgaan met moeilijk gedrag?
- Hoe kunnen we omgaan met klassen met moeilijk begrijpbaar gedrag?
- We hebben moeilijke kleuters, leerlingen in sommige klassen. Hoe kunnen we hier mee omgaan?
- Sommige leerkrachten hebben een negatieve en fixed mindset over bepaalde leerlingen. Hoe kunnen we dit keren naar een growth mindset ?
- Leerkrachten vragen steeds meer naar strengere straffen...hoe pakken we dit aan?
- Sanctioneren helpt niet meer...wat kunnen we doen?
- Hoe maken we goede afspraken ?
- ...

Doelgroep

Alle leerkrachten, basis-secundair onderwijs, zorgleerkrachten, zorgcoördinatoren, directie.

Documenten/materialen bij de interventie:

- Sterk starten in september
- Verbindend schoolklimaat
- Diamant model
- Oase methodiek

Evaluatie:

- Forms

Succesfactoren

Deze oefening hebben we samen gedaan, vertrek vanuit je exit-tickets, forms of mondelinge feedback.

Succesfactoren:

Uit onze exit-tickets, forms en mondelinge feedback geven de leerkrachten aan dat erkenning voelen. Ze staan niet meer alleen en horen dat collega's met dezelfde dingen worstelen.

Vanuit leerondersteuning maken we tijd voor hen, we luisteren, spelen in op de noden en gaan concreet met hen aan de slag. De tips en tools zijn handmade en vertaald door henzelf. Dat zorgt ervoor dat ze aan de slag gaan met de tips. De supervisies worden erg gewaardeerd. Het uitwisselen van informatie, van positieve

ervaringen, van valkuilen en moeilijke situaties zorgt voor gemeenschappelijke draagkracht en tegelijkertijd ook voor persoonlijke groei.

Visie en beleidsvoerend vermogen van de school zijn erg bepalend voor een succesverhaal en voor effecten tot op de klasvloer op korte en lange termijn. Een intensieve samenwerking met de schoolbegeleider draagt bij tot een duurzame implementatie.